

Llenguatges Audiovisuals i Expressió Artística

Codi: 102031
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	OT	4	0
2500798 Educació Primària	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Joanna Genevieve E. Empain

Correu electrònic: JoannaGenevieve.Empain@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Per a cursar aquesta assignatura es recomana tenir aprovades les assignatures obligatòries:

- "Educació musical i visual". EP2
- "Educació musical, visual i aprenentatge". EP3
- "Educació de les arts visuals I". EI3
- "Educació de les arts visuals II". EI3

Aquesta assignatura forma part de la menció d'*Educació Performativa de les Arts*

Objectius

Contextualització

En el món-imatge en el que vivim, és necessari conèixer tots aquells llenguatges i eines que construeixen gran part de la cultura visual que ens envolta, amb l'objectiu de despertar l'esperit crític davant aquest allau d'imatges, per aprendre estratègies per poder utilitzar els diferents llenguatges que les formen. En aquesta assignatura estudiarem les possibilitats expressives dels diferents llenguatges audiovisuals (fotografia, vídeo, infografia i animació, etc.), creant propostes artístiques personals o en grup, que oferiran als i les estudiants a utilitzar-ne les seves possibilitats dins l'aula d'educació infantil i primària. També s'oferiran recursos per l'ensenyament i coneixement de les arts visuals i plàstiques a educació infantil i primària en l'àmbit dels llenguatges audiovisuals.

Objectius

- Aprofundiment en els coneixements i fonaments de l'art, de l'expressió plàstica i dels llenguatges audiovisuals.
- Ús del llenguatge plàstic i dels llenguatges audiovisuals per l'expressió personal i col·lectiva i la comprensió de les cultures (percepció, interpretació, creació, expressió i producció).

- Coneixement i desenvolupament del currículum d'expressió visual i plàstica per l'educació infantil i primària a través de projectes (cicles 0-6 i 6-12).
- Interconnexió del llenguatge plàstic i dels llenguatges audiovisuals amb altres llenguatges i capacitats dels nens en l'etapa 0-12 anys.
- Adquisició de criteris per l'avaluació i la comprensió de les arts i dels llenguatges audiovisuals en la seva aplicació didàctica en l'etapa d'educació infantil i primària.
- Consciència del paper de l'educació en la no transmissió d'estereotips de gènere i en la transformació social

Competències

Educació Infantil

- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats) per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Expressar-se i utilitzar amb finalitats educatives altres llenguatges: corporal, musical, audiovisual.
- Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Educació Primària

- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats), per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Conèixer i aplicar a les aules les tecnologies de la informació i de la comunicació.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant de forma individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Mantenir una relació crítica i autònoma respecte els sabers, els valors i les institucions socials públiques i privades.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Actuar com a orientador de pares i mares amb relació a l'educació familiar en el període 0-6.
2. Adquirir criteris i recursos per assessorar i intervenir en l'etapa d'educació primària.
3. Capacitat d'organització del treball personal i el conjunt per dur a terme les tasques requerides des de l'assignatura.
4. Conèixer les tècniques digitals adequades per a la pràctica artística.
5. Conèixer les tècniques digitals adequades per la pràctica artística.
6. Conèixer més profundament els procediments i tècniques adequats per a la pràctica artística.
7. Estar obert als indicis de canvi estètics, socials i culturals que possibilitin eludir els estereotips estètics o didàctics.
8. Expressar argumentacions crítiques i objectives respecte les funcions i tasques que realitzen les institucions socials.
9. Mostrar capacitats creatives i reflexives en l'execució de projectes artístics.
10. Mostrar capacitats creatives i reflexives en l'execució de projectes artístics.
11. Mostrar-se competent en la comprensió i divulgació de les diferents manifestacions artístiques en diferents formats comunicatius i multiculturals.
12. Mostrar-se competent en la comprensió i la divulgació de les diferents manifestacions artístiques en diferents formats comunicatius i multiculturals.

Continguts

BLOC I. Dimensió cultural: llenguatges artístics i cultura (audio)visual

- Contextualització dels mitjans audiovisuals.
- Els mitjans audiovisuals com a llenguatge artístic.
- Anàlisi d'obres artístiques realitzades en diferents llenguatges audiovisuals.
- Coneixement de les aportacions de les dones a la cultura audiovisual.

BLOC II. Dimensió productiva: experimentar amb llenguatges (audio)visuals

- Producció de projectes artístics des de la imatge estàtica: fotografia i infografia.
- Producció de projectes artístics des de la imatge en moviment: vídeo i animació.

BLOC III. Dimensió performativa: art contemporani i intervenció educativa

- Aplicacions del llenguatge audiovisual a l'àmbit d'educació infantil.
- Recursos per treballar els llenguatges audiovisuals a l'escola: Departaments Educatius de Museus, Centres Culturals, Escoles d'art, Associacions, etc.
- Projectes interdisciplinaris

Metodologia

Activitats d'ensenyament i aprenentatge

- Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari.
- Realització d'una activitat cultural o sortida obligatòria (Museus, exposicions d'art, conferències, audiovisuals, etc.) amb un cost no superior a 5€ (transport no inclòs) i a les hores que pertocuen a l'assignatura. Al principi de l'assignatura, s'especificarà el dia i el lloc de l'activitat cultural. En cas que els i les estudiants no puguin assistir-hi, caldrà que ens avisin prèviament i hauran de fer l'activitat pel seu compte.
- Lectura i reflexions de textos i documents audiovisuals relacionats amb la matèria.
- Tasques relacionades amb el procés de creació artística i audiovisual (anàlisi dels processos i resultats) i amb la intervenció educativa a l'aula.
- La metodologia adoptada requereix pel seu bon desenvolupament que l'estudiant porti a l'aula materials especialitzats per a la realització de les activitats artístiques (pinzells i pintures, entre d'altres). El professorat recomanarà el material més adient per a les activitats programades, que tindrà un cost sostenible i podrà ser compartit entre els estudiants. Es cercaran mecanismes per poder garantir que l'estudiant pugui tenir-lo al seu abast en el cas de que no es disposi dels recursos necessaris.
- Se seguiran les dinàmiques metodològiques de l'educació performativa de les arts
- Totes les sessions seràn presencials (revisar cronograma).
- La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en grup	45	1,8	2, 3, 4, 5, 6, 8, 9
Tipus: Supervisades			
Activitats tutoritzades i pràctiques creatives	30	1,2	3, 4, 5, 6, 7, 9, 10
Tipus: Autònomes			
Disseny i creació en els àmbits audiovisual i educatiu	75	3	3, 6, 9, 10, 11

Avaluació

Les activitats d'avaluació valoren una part de treball individual i una part de treball grupal.

Part individual (55%):

- Bloc I. Dimensió cultural: Activitat 1 (30%), Creació d'una narrativa visual fotogràfica sobre la infància (data d'entrega: setmana 5).
- Bloc II. Dimensió productiva: Activitat 2 (25%), Anàlisi d'una pràctica o obra artística d'art contemporani i reflexió sobre el seu interès pedagògic. (data d'entrega: setmana 9).

Part grupal (45%):

- Bloc III. Dimensió performativa: Activitat 3 (45%), disseny, creació i realització d'una peça artística audiovisual amb finalitats educatives (fotografia, vídeo, instal·lació, vídeo-performance, etc) (data d'entrega: setmana 18).

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no presentat.

Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i tot i així els quedi algun aspecte no assolit se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria, realitzant un treball autònom addicional o refent alguna de les activitats lliurades o realitzades. S'haurà d'estudiar cada cas en funció de la situació de cada estudiant.

Els resultats de cada una de les avaluacions es retornaran a l'alumnat en el termini màxim de 21 dies després de la seva entrega, i s'oferirà una data de revisió dintre dels 10 dies següents a la seva publicació.

Un dels criteris necessaris per superar aquesta assignatura consistirà en demostrar, al llarg del curs, que l'estudiant té desenvolupades unes competències personals i socials imprescindibles per aser mestra/mestre: participació activa a les classes, responsabilitat i rigor en el treball autònom, no jutjar, argumentar, ús adequat dels dispositius electrònics (mòbil, ordinador, etc.), pensament crític i conductes que afavoreixin un entorn amable i positiu, democràtic i a on es respectin les diferències. El/la professora de l'assignatura anirà observant, documentant les sessions i anotant evidències en relació amb aquestes habilitats personals i socials de les estudiants; i s'aniran avaluant al llarg de l'assignatura.

Cal també, que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent. L'avaluació es fixarà també en les competències per al treball cooperatiu i en equip i serà sensible al gènere.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Bloc I. Dimensió cultural: Narratives visuals de la infància (treball individual)	30%	0	0	3, 4, 5, 6, 7, 9, 12
Bloc II. Dimensió productiva: Treball escrit reflexiu (treball individual)	25%	0	0	3, 7, 9, 11, 12
Bloc III. Dimensió performativa: disseny i creació d'una peça artística (treball de grup)	45%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12

Bibliografia

AAVV (2005). *Fotografía: paisatges de la contemporaneïtat*. Barcelona: ESDI.

Baigorri, L. (1995). *El vídeo y las vanguardias históricas*. Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona.

Barthes, R. (2005). *La cámara lúcida. Notas sobre la fotografía*. Buenos Aires: Paidós.

Benjamin, W. (1983). *L'obra d'art en l'era de la seva reproductibilitat tècnica*. Barcelona: Edicions 62.

Company, D. (2007). *Art and photography*. New York: Phaidon.

Cecilia, M.; Olaya, V.; Infante, R.; Pinilla, A. (2005). Tejiendo la memoria en la construcción de identidades juveniles. *Nómadas*, 23: 68-75.

Ellsworth, E. (2005). *Posiciones en la enseñanza*. Madrid: Akal Fontcuberta, J. (1997). *El beso de Judas*. Barcelona: Gustavo Gili.

Fontcuberta, J. (2010). *La cámara de pandora: la fotografi@ después de la fotografía*. Barcelona: Ed. Gustavo Gili.

Freedman, F. (2006). *Enseñar la cultura visual*. Barcelona: Octaedro.

Hernández, F. (2007). *Espigador@s de la cultura visual. Otra narrativa para la educación de las artes visuales*. Barcelona: Octaedro.

Hernández, F. (2002). Repensar la educación de las artes visuales. *Cuadernos de pedagogía*, 311: 52-55.

Mäkiranta, M. (2012). Photography as family ritual: visual narratives in a finnish family photo album. *Visual culture & Gender*, 7: 39-48.

Acaso, M.; Ellsworth, E. i Padró, C. (2011). *El aprendizaje de lo inesperado*. Madrid: Catarata

París, G. (2015). Els meus desitjos. La fotografia contemporània com a mitjà expressiu en la formació de professorat. *Temps d'educació*, 48, 215-232.

París, G. (2018). Art i joc, processos de creació a la infància. *Infància*, 225, 37-42.

Patmore, C. (2004). *Curso completo de animación : los principios, práctica y técnicas de un animación exitosa*. Barcelona: Acanto

Picazo, G. i Ribalta, J. (1997). *Indiferència i singularitat. La fotografia en el pensament artístic contemporani*. Barcelona: MACBA.

Proujansky, A. (2018). *Go photo! An activity book for kids*. New York: Aperture

Romero, J. (2014). Identidades en transformación. Procesos artísticos de visibilización y reconocimiento de subjetividades en la escuela infantil. *Arterapia: Papeles de arterapia y educación artística para la inclusión social*, 9: 203-224.

Sánchez, C. (2003). A propósito de la feminización de la docencia en educación infantil. *Aula de Infantil*, 13: 34-40

Selby, A. (2009). *Animación : nuevos proyectos y procesos creativos*. Barcelona: Parramón.

Solsona, N. (2016). *Ni princeses ni pirates. Per a educar nens i nenes en llibertat*. Barcelona: Eumo.

Sontag, S. (1996). *Sobre la fotografía*. Barcelona: Edhasa.

Spence, J. (2005). Más allá de la imagen perfecta. *Fotografía, subjetividad, antagonismo*. Museu D'art Contemporani de Barcelona.

Steyerl, H. (2014). *Los condenados de la pantalla*. Buenos Aires: Caja Negra.

Subirats, M. (2017). *Coeducación, apuesta por la libertad*. Madrid: Octaedro.

Zafra, R. (2013). (H)adas. Mujeres que crean, programan, presumen, teclean. Madrid: Páginas de Espuma.

Zafra, R. (2014). *Arte, feminismo y tecnología. Reflexiones sobre formas creativas y formas de domesticación*. *Quaderns de Psicologia*, 16,(1), 97-109.

Revistes:

AULA D'INFANTIL (Graó). <https://cat.grao.com/ca/productes/revista-aula-infantil>

COMUNICAR (Educación en Medios de Comunicación).
<https://www.revistacomunicar.com/index.php?contenido=online>

COMUNICACIÓN Y PEDAGOGÍA.
<http://www.centrocp.com/category/comunicacion-y-pedagogia/numeros-comunicacion-y-pedagogia/>

GUIX D'INFANTIL (Graó). <https://cat.grao.com/ca/guix-dinfantil>

MAKING OFF (números especials sobre cinema i inclusió-números 132-135).
<http://www.centrocp.com/making-of-no-134-135-especial-cine-e-inclusion-ii/>

Recursos on-line:

A BAO A QU. <http://www.abaoaqu.org/>

Agora (Tecnologies de la Comunicació i Orientació). www.uhu.es/agora

Cinescola (cinema i educació). <http://cinescola.info/category/lilibres/> (Recursos sobre el tema de cinema i educació)

Drac Màgic (divulgació de la cultura audiovisual). <https://www.dracmagic.cat/>
Encyclopédie des Nouveaux Médias. www.newmedia-art.org
Tendances de la Photographie Contemporaine, Centre Pompidou, Paris (2006).
<https://www.centrepompidou.fr/cpv/resource/cKxrLn/r5pAk7e>
A Home In Progress Film (animació experimental i pedagogia). <http://ahomeinprogressfilm.com/>